

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljati celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petstvih in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Politika in petje.

Daje dr. Gruntar zložen gospod, smo že davno vedeli; vedeli smo tudi, da je velik, jako velik prijatelj vesele družbe; ali da on v svojem velikem nagnenju do veselja še celo politiko prevesele jemlje ter zamenjuje pojma »politično« in »nepolitično«, tega nismo do sedaj vedeli. Poučil nas je sam v svoji temeljito »preštudirani« »govoranciji«, govorjeni na ušesa kolesarsko-zimskim jour-fixlarjem ono soboto. »Soča« pravi, da je govoril kot predsednik izmed predsednikov, katerih šteje »nepolitično« pevsko društvo neki več nego nepojčih članov. Dr. Gruntar se je neki trudil dokazati, da pevsko društvo ni politično. Tako! — Kaj pa, če je ravno narobe res? Mi imamo v svoji uredniški beležnici vse polno dokazov, izrekov, polno hvalisanja in bahanja kolovodij tega socijalni razdor povspesujočega društva, kar neovrženo dokazuje, kako trdno so nekateri člani tega najprej politikujočega in potem pojočega društva uverjeni, da je strankarska politika njih svrha, a narodna pesem njih sredstvo. Koga hoče torej dr. Gruntar »nafirbat« s svojo »govorancijo«? Če je pa bila ta »govorancija« pred 19. aprilom nezmisel, je zdaj po 19. aprilu vratolomna bedastoča.

Dr. Gruntar je — menimo — uverjen, da je dr. Gregorčič politična oseba; dr. Gruntar ve, da je razpor nastal le zaradi politike; da je Gabrščekovo pretilno pismo izviralo le iz politike, četudi osebne; da je torej Gabršček obsojen v ječo le zaradi politike. V Gorici imamo več društev, ki so razen »Sloge« nepolitična. Nobeno se ni zmenilo za to politično pravdo razen enega, in to je »pevsko in glasbeno društvo«! To je priredilo 19. aprila političnemu obsojenju Gabrščeku politično-pevski večer! — Potem se pa ubogi Gruntar na vso sapo peha v »prijiganju«, da ni to društvo ustanovljeno v politične namene!! Zastonj ves trud, dobri Rudolfe, zastonj govorjenje »skozi okno, skozi vrata«! Ali ste morda tisti večer opevali Gabrščeka glasbenika, ustanovitelja različnih »band«, tako: »farske bande«, »goričanske bande«, »klerikalne bande«, »korumpirane bande«, »falirane

bande« itd., ali ste morda tisti večer trobili v Gabrščekov »korumpirani rog«? — O ne, opevali ste Gabrščeka politika, ki neusmiljeno mrevari v svojem listu vse one rodoljube, ki mu niso po volji; opevali ste Gabrščeka političnega časnikarja, kateri se niti ne zaveda največje svoje dolžnosti, da ima s svojim listom ljudstvo naše vzgajati, da mu ima svetiti s čistim rodoljubjem, prostim vsake sebičnosti, zatajujočim pred vsem lastno osebo, lastno korist; opevali ste Gabrščeka političnega krivičnika, kateri postavlja javno na sramotilni oder Slovence, ki iščejo pomoči pri laškem odvetniku, opisanem v »Soči« kot najhujšem nasprotniku našega naroda, kateri (Gabršček) pa prosi popolnoma lastnovoljno, imajoč v izobilju na izbero slovenskih odvetnikov, istega laškega advokata za svojega zagovornika... z namenom, da se pokaže javno hladnega Slovence. Dá, dá, gospoda pevci! 19. april je bil najžalostnejši dan slovenskega rodoljubja; ta dan je ljubezen do lastne osebe slavila zmago nad ljubeznijo do naroda; ta dan je utisnil v oči laških sosedov slovenskemu rodoljubju madež, ki se nikdar ne izbriše; ta dan je pa tudi privzdignil zastor »naprednjaškega« političnega strojstva, katerega gonilna moč so žal vse drugačni nagibi nego skrb za blaginjo našega ubogega naroda.

Gospoda pevci! In v to našemu narodu pogubno gonilno moč Vas vpreza pešica s prave narodne poti zašlih častihlepnežev in koristolovcev. Sredstva, s katerimi so menili svojim političnim strastem zadostiti, so se jim začela izjavljati. Zdaj so pograbili po Vas, da bi jih Vi vsaj nekaj časa ohranili na površju. Kar ti ljudje od Vas zahtevajo, to je uprav zločinstvo na Vaših glasovih, prava profanacija svete naše narodne pesmi. Ta biser našega narodnega življenja, ta sveti izliv rodoljubnih čustev naših pesnikov in glasbenikov, katerih vzvišeni namen je, blažiti strasti našega naroda, vcepljati mu plemenita čustva, dostojno omikanega ljudstva, navduševati ga za sveto narodno stvar, družiti njega sinove v bratski ljubezni... to našo narodno pesem — pravimo — oskrunjajo politični brezvestneži, hoteč jo izkoriščati v strankarske namene. Ta naša pesem

naj užiga in néti razpor med goriškimi Slovenci; naj zastruplja še bolj že uprav neznosno naše socijalno življenje; naj podira zaslužna narodna društva, ker se nočejo pokoriti strankarski politiki; naj razjeda še bolj rano našega narodnega razkola; naj hujska Slovence zoper Slovence; naj greni življenje onim, katerim moramo biti za rodoljubna dela hvaležni; iz kratka: naša pesem naj uniči še to, česar strankarska politika ni mogla!

Gospodje pevci, le roko na srce, in vprašajte se, ali je kaj takega od Vas mogoče! Le pogledite v belo Ljubljano! Tam divja boj dveh narodnih strank že mnogo let, a nikdar še ni bilo slišati, da bi se pevška društva tirala v ta politični boj. Ozrite se v bližnji Trst! Tam kar mrgoli pevskih društev, a kako složno živé drugo poleg drugega, kako bratsko se podpirajo! In pri nas? Vaše društvo ni začelo niti še prav živeti, in že Vas je znal oni neplemeniti duh, ki nam je zasedel politični prepir, z lažmi, sumničenjem, hujskanjem, prikrivanjem resnice, omamiti, da ste sklenili očiten boj čitalnišnemu petju, ki je do zdaj jedino gojilo umetno našo pesem, ne umešaje se v politiko. Ali ne veste, da upor rodi odpor? Ali mislite, da bodo oni, zoper katere je bil ta iz Vas izvit sklep namerjen, kar izginiti s pevškega pozorišča, ali ni možno, da se še le uprejo, ko se vrne pevskim vajam primerni letni čas? In tako se poleg političnega razkola razvije še pevski. To naj bode torej ono družjenje pevskih moči, zaradi katerega prepeva »Soča« dr. Henriku Tumi slavo!? — (Konec prih.)

Dr. Tuma in »Trgovsko-obrtna zadruga«

»Trgovsko-obrtno zadrugo« imenuje dr. Tuma svoje »dete«. Pri porodu tega »deteta« so pa pomagali vsi stanovi: trgovci in obrtniki, duhovniki in učitelji in drugi posvetnjaki. O ustanovitvi zadruge piše dr. Tuma: »Vedno sem bil prepričan in sem tudi danes, da brez skupnega delovanja vseh stanov, in v prvi vrsti duhovščine in učiteljstva, ni mogoče med goriškim ljudstvom doseči velikih uspehov. Zato sem se obrnil, ko je šlo za ustanovitev »Trgovsko-obrtno

zadrugo« v prvi vrsti na trgovce in obrtnike, v drugi pa na duhovščino in učiteljstvo. Pozval sem odlične predstavitelje krščansko-socijalne organizacije na Goriškem in rodoljubne gg. duhovnike iz goriške okolice na posvetovanje; in da so se le-ti odzvali in mi obljubili svojo pripomoč, v tem sem videl jamstvo, da »Trgovsko-obrtna zadruga« tudi vspeje.

In res! Vsi stanovi, posebno pa duhovni in učitelji so se za ta novi zavod navduševali. »Primorski List« je končal neki članek o zadrugi z besedami: »Zadruga, katero kot zoro pozdravljamo, bo kmalu »sólne«, ki bo novo moč in življenje budilo na našem narodnogospodarskem polju. V tej nadi kličemo mlademu podjetju: Vspevaj, rasti! Idejo zadruge so po deželi najbolj razširjali duhovniki in učitelji. To je priznala tudi »Soča«, ki je l. 1897. pisala: »Trgovsko-obrtna zadruga« ima že 600 deležev. Pooblaščenec ima že v večjih krajih tako v Mirnem, Opatjemselu, Grahovem ob Bači, Čepovanu in Bovecu, kjer je povsod večje število članov prijavljenih. Da se je stvar v imenovanih krajih tako razvila, se je zahvaliti v prvi vrsti čestiti duhovščini in učiteljstvu.

Vsled složnega sodelovanja vseh stanov razvijala se je zadruga jako hitro, in dr. Tuma je leta 1899 pisal: »Precej prvi nastop zadruge je bil nad vsako pričakovanje ugoden in uspeh že prvega meseca, naravnost rečeno, sijajen. Pri tem so me podpirali najbolj ravno oni činiteљи, na katere sem najbolj računil, poleg prvih trgovcev in obrtnikov, duhovniki in učitelji. Med odborniki »Trgovsko-obrtno zadruge« so trgovci in obrtniki, posvetnjaki in tudi duhovnik. Preteklo je par let. Zadruga je postala ob složnem sodelovanju vseh stanov, v prvi vrsti naše duhovščine, mogočen zavod: Tumovo »dete« je postalo čvrst mladenič. Med tem je iz znanih vzrokov počil na Goriškem razkol, in pričela je v zadrugi nova doba. »Rodoljubni duhovniki« in drugo razumništvo je storilo svojo dolžnost: svetle kronice so bile že nabrane. In zdaj si je Tuma mislil: Der Mohr hat seine Schuldigkeit gethan, der Mohr kann gehen. Kdor ni trobil v njegov rog, tega je začela »Soča« pobalini-

LISTEK.

V posredovalnici.

Burka v enem dejanju. Prosto poslov. E. Kl. (Dalje.)

VII. prizor.

Gospica Melodina. (Fantastično oblečena — kot umetnica — mora kazati nekoliko muzikalične spretnosti, da vsaj približno prav poje pesmi, ki so tu navedene, ali ki si jih sama izbere. Pri nastopu poje: »Pozdravljam te gorenjska stran, — In tebe Bled široko znan«.)

Pelka (v stran): »Od kod je pa ta ušla? (Glasno): Dober dan! S kom mi je veselje govoriti in s čim morem ustreči?«

Melodina:

»Prašajte raj oblak neba,
Prašajte raji val morja«.

Pelka (v stran): »Ta je prismojena. (Glasno): Gospica, menite morda, da ste na konservatoriju? Prosim, tu je samo posredovalnica za službe«.

Melodina: »Vem, že vem! Zato sem prišla sem. Jaz hočem namreč poučevati«.

Pelka: »Kaj želite poučevati?«

Melodina: »V petju in na glasoviru. (Poje):

Sem pevka in peti
Je vse mi na sveti;
Ustanem prepevam,
Se razveselevam.
Zakaj bi pa ne?
Zakaj bi pa ne?

Pelka: »Ali imate dobra priporočila?«

Melodina: »Najboljša! Jaz sem diplomovana konservatistinja!

Vse znam, vse znam, vse znam,
vse znam — jaz —«.

Pelka: »Torej prosim, dajte mi svoj naslov! Vaše ime?« (Zapisuje si v knjigo.)

Melodina (poje):

»Sem slovenska deklica,
Minka mi je ime —
Minka Melodina...«

Pelka: »Vaše stanovanje?«

Melodina (poje):

»Visoko vrh planin stojim,
V veselju rajskem tu živim.

Na gradu hiš. št. 16, III. nadstropje 4. duri«.

Pelka: »Koliko zahtevate za uro?«

Melodina (poje):

»Kaj maram, da nimam srebrà ne zlatà,
Saj čisto veselje tud' nekaj veljà!

(Govori): 3 krone«.

Pelka: »Če mi prinesete diplomo in izvrstna priporočila, preskrbim Vam nekoliko brilantnih hiš«.

Melodina (vsa razvnetá): »Brilantnih hiš?! (Gre vsa navdušena proti Pelki in poje presrečno):

O Elza jaz ljubim Te«.

Pelka (nevoljna): »A saj jaz se ne zovem Elza, — Terezija mi je ime. (Čita je knjige): Tu bi bile tri ure na teden pri gospej doktor Tribušonki — od aprila naprej«.

Melodina: »Od aprila? (Poje):

Ko pomlad prihaja, se led raztopi, —
Vijolca sred gaja gor glav'co molí«.

Pelka (nadaljuje): »Pri bankirju g. Zimi bi bili dve uri petja na teden«.

Melodina (poje):

»Zima prikima —
Tičke zbudi —
Tičjega petja
Slišat več ni«.

Pelka: »Zdaj stanuje ta družina v Gosposki ulici — a poleti se preseli za nekoliko mesecev v štmaversko grajščino. Tačas se popeljete vsakrat do Solkana in potem z barčico čez Sočo«.

Melodina (poje):

Barčica po Soči plava itd.«

Pelka (nepotrpežljivo): »Pustite vsaj, da izpregovorim. Kar zamudite na poti, to Vam pošteno poplačajo. Toda zdaj moram prositi, da mi prinesete spričevala, potem Vam izročim natančen naslov«.

Melodina: »To se takoj zgodi. (Obrnena proti gospej Pelki poje):

Hvala ti —
Hvala ti srčna bod'«.

Pelka (zelo nepotrpežljivo): »Se lepo priporočam!«

Melodina (prepevaje odide).

Pelka: »Zdi se, da je v godbi prav dobro podkovana — toda eno kolesce ima vendar le preveč v zgornjem nadstropju. Moram si stvar še dobro premisliti, ali jo priporočim tem hišam ali ne. Zdaj pa mi je misliti, da dobim zajutrek. (Ustraši se.) Večni Bog! Tu prihaja že zopet nekdo«.

VIII. prizor.

Gospa Cesarik (starikasta gospa, priprost klobuk in plašček, v roki možnjo z glavniki in škarjami. Predstavljalja mora biti prav ročna, — ter naglo go-

sko napadati. Kdo se n. pr. ne spominja nesramne gonje, katero je vprizorila lani „Soča“ proti predsedniku nadzornega odbora „Trgovsko-obrtno zadruga“? Vse mu je izreklo, samo človek ne! In zakaj? Ker je vršil samo dolžnost ter napovedal in izvršil z drugimi člani nadzorstva revizijo tega zavoda. Na lanskem občnem zboru se je že vršila volitev odborikov popolnoma v znamenju Tumove strankarske politike, in zdaj sta Tuma in Gabršček v zadrugi absolutna gospodarja. Kaj bi hoteli napraviti iz zadruge taki gospodarji, razvidimo jasno iz prememb pravil, katere je letošnji občni zbor sprejel. V teh pravilih čitamo tudi sledeče nove določbe:

1. Izstop iz zadruge je le mogoč: a) v slučaju smrti, b) v slučaju konkurza, c) v slučaju ubožanja.

Zadruga vrne izstopivšemu članu le svoto dejanski vplačanih obrokov brez obresti ali dobička, nasproti pa si zadruga sme odtrgati primeren znesek v pokritje morebitne izgube.

2. Član, ki pred pretekom odsekove dobe (izven slučajev a. b. c.) izstopi, se s tem izrecno odpove vsaki pravici in posebej, tirjati nazaj že vplačane deležne vloge.

3. Članstvo izgubi zadrugi po sklepu načelstva, ako na škodo zadruge pokopava njen kredit in nje dobro ime na kakršenkoli način. V tem slučaju izgubi član vse zadrugne pravice in vplačane vloge, ki zapadejo v korist zadruge; temu nasproti pa ostane obvezan za vse društvene dolžnosti do dveh letnih zastarenj. Vsa ta nova določila so v nasprotju z državnim zakonom z dne 9. aprila l. 1873 in žalijo pravi čut vsakega poštenega človeka. In kdo je skrpupal ta nestvor? Najbrž pravni konzulent zadruge, dr. Tuma, čeprav je še nedavno trdil v „Soči“, „da je bila vsikdar njegova prva naloga vzbuditi pravno zavest“.

Ta kratka zgodovina naše zadruge nam kaže prav jasno veliko prožnost Tumovega temperamenta. S sirenskimi glasovi je vabil duhovščino in druge stanove v zadrugo. Ko so se ti v velikem številu kot člani prijavi, začelo jih je po razkolu njegovo glasilo napadati in sramotiti. Prejšnje „rodoljubne duhovnike“ zmerja n. pr. predzadnja „Soča“ s farji, posvetnjake pa, ki ne prisegajo na Tumov evangelij, imenuje farske podrepnike.

Da bi merodajni krogi pri zadrugi tako postopanje pred javnostjo nekako opravičili, so začeli trobiti v svet debelo laž, daso se hoteli „klerikalci“ zadrugo polastiti! Kaj ne? Vse po znanem geslu: Rečem ti, da mi ne porečeš!

Dopisi.

Iz Kojškega. Ker sem v 34. št. „Gorice“ podal nekoliko vrstic kakor odgovor na izvijajoči in predrzen dopis v

voriti): „Dober dan! Čast mi je! Klanjam se. Prosim, ne zamerite, če nadlegujem; a jaz prihajam s prošnjo do Vas in upam, da mi je ne odbijete. Pred vsem bi Vam rada prav ob kratkem povedala, da nisem prijateljica mnogege klepetanja in da se hočem ogibati vseh ovinkov, kajti to, kar Vam imam povedati, opravi se lahko v malih besedah; zato ne bom dolgo besedičila, ampak se odrežem kar na kratko; kajti čas je denar, in jaz nimam ni jednega ni drugega in moram varčiti z vsako minuto, kajti minuta zgubljena, ne pride nobena, če se prav, prav ne pazi, in tudi če se pazi, je čas vedno še prekratek in človek ne ve, kako mu uteče, in če ustanemo še tako zgodaj, je dan vendar mnogo prekratek in večer je tu, še predno se misli, da je dan potekel, ravno tako...“

Pelka (vsa osupnjena se slednjič premaga ter prestriže govornici besedo): „Za božjo voljo! ne toliko besedi. Jaz nimam časa poslušati Vas.“

Česarik: „Razumem, saj rada sprevidim; tudi jaz nisem prijateljica mnogih besedij, saj nič ne pomaga in

49. št. „Soče“, nekemu dopisunu (da se poslužujem njegovega izraza) to ni prav, kakor nam kaže surovi dopis iz Kojškega v 53. št. „Soče“. Kajpak, mislili so ti šmentani „liberalci“, da edino oni imajo pero, ter da smejo napadati in žaliti, kakor se jim poljubi, ne da bi se drznil kdo jim odgovoriti. Vedite pa, da vam odgovora ne ostanemo dolžni, kadar bo potreba, in ako ne odgovarjamo na vsak napad, je uzrok edino le ta, da vas ne smatramo vrednim odgovora. — Tudi teh par vrstic ne pišem radi vas, „dopisun“ (kakor se v gozd kriči, tako se iz njega glasi) ampak le za to, ker sumničite v svojem dopisu in sramotite moža-starčka, ki ima več v mezincu nego vi v svojej debelej glavi, ter ga dolžite, da je on dopisnik članka v 34. št. „Gorice“. Povem vam, da ste na krivi poti; pustite stare ljudi v miru, saj se vam čisto nič ne zadevajo, kakor n. pr. vi, dokler ste bili še tu pri nas.

Ako nočete naših odgovorov, ne izzivajte nas, pustite nas v miru. Ne vtikajte se v posle drugih stanov! Kakor ni bilo vam drago, dokler ste bili še v službi, in ni sploh nobenemu, tako ne more in ne sme biti tudi duhovniku vsejedno, da se nevedneži in nepoklicani činitelji vtikajo v njegovo vzvišeno službo.

Za uho ne vlačijo nobenega v cerkev, komur njegove propovedi ne ugajajo, lahko gre, kamor mu drago. Toraj še enkrat: pustite nas v miru, pa bo dobro.

Iz zahodnih Brd. „Soča“ od dne 30. aprila št. 51 je zopet napadla „debelelega podžupana Kozbanskega“ v dopisu z naslovom: Pozor varujte se! Uvod tega dopisa spričuje, da je ravno isti dopisnik pisal v št. 48 o „shodu na Vrhovlju“ v Brdih, kjer se navadno vsako leto shaja veliko ljudstva iz srednjih Brd k lepi slovesnosti, ki se tam pri cerkvi M. B. na praznik Bele nedelje vrši. Nič ni čudno, da tamošnji krčmarji poskrbijo za dobro jedajočo in sladko pijačo v pomoč obiskovalcem; zelo čudno pa je, da kak „filister“ ki nima potrebnega denarja za četrtin litra, z nevoščljivostjo opazuje, kako drugi jedo, pijo in se radujejo, a še bolj čudno je, da je ta „filister“ svoj nevoščljivi strup v „Sočo“ razlil, da bi si žejo ugasil. Ubogo revče je najbrž mislilo s tem strupom uničiti debelelega podžupana kozbanskega, ki ima denarja dovolj da si nakupi na krčmi potrebne hrane in pijače. Kdo ve če ni isti dopisnik na kaki krčmi s kvartini dolg napravil? Kozbanci poznajo en par takih pivcev; jednemu je moral krčmar celó suknjo obdržati, da je vsaj deloma h plačilu prišel. In tista dva nista iz družbe podžupana kozbanskega, niti iz med družbe posestnikov, ampak dva došleca — začasna — iz tujih krajev. Bog nas varuj takih ptujcev! Zdaj pa vprašam dopis-

nič se ne doseže, pa nima tudi nobenega pomena in nobene veljave, je torej čisto prazno in zastoj in vsekakor je bolje...

Pelka (iz sebe): „Torej povejte že enkrat, kaj prav za prav hočete!“

Česarik: „Da, da! takoj poizveste — saj tudi ne maram več na dolgo govoriti, ampak treščim kar naravnost z vratami v hišo.“

Pelka (razdražena udari z nogo ob tla): „Torej treščite že enkrat!“

Česarik (jezna): „Kaj? Jaz naj zopet treščim? Saj sem šele v jeseni treščila na tla in sem si roko spahnila. Čujte, to Vam je bilo strašno! Torej mislite si samo, jaz grem 25. septembra ob pol devete jutraj mimo cerkve sv. Antona, kar naenkrat se mi spodrsne na jabolčni pelki, ter treščim kakor sem dolga in široka na tla.“

Pelka (je med govorjenjem vsa iz sebe, ker ne more priti do besede — slednjič zaupije): „Sveta potrpežljivost! Saj vendar niste prišla sem, da mi to poveste. Zateči ste se imela do bolnišnice, ali do kacega zdravnika!“

(Dalje prih.)

nika „Sočinega“, ali pozna on debelega podžupana kozbanskega? ali ga je videl on dne Bele nedelje na Vrhovlju? ali ga je slišal tako govoriti v kozbanski krčmi, kakor je popisal v „Soči“ št. 51? In sicer tam v tisti krčmi, kjer ima kozbanski učitelj stanovanje in hrano in kjer se ljudem usiljuje črni „Zamorec“? Na vsa ta vprašanja se mora odgovoriti z besedico „ni“.

Debeli podžupan kozbanski ni bil na Vrhovlju istega dne, niti v Kozbani v nedeljo potem. On se je udeležil božje službe, katero je opravljal č. g. domači kurat v Mirniku, ker ga veseli poslušati lepe in poljudne govore svojega dušnega pastirja č. g. Blažkota, ki ima poseben dar za modro pastirstvo med Slovenci ob meji beneški. Kako zlobno je pač to napadanje na debelega podžupana kozbanskega — ki se piše Kostanjevec in ki prebiva za Golimbrdom ter pošteno preskrbljuje svojo domačo družino, znano je kako je ta podžupan skrbel za ceste, skrbel za blagor občine; znano je, koliko se je trudil on ob volitvah za — „nazadnjaške podrepnike“! — Zdaj pa ga tisti nazadnjaški podrepniki blatijo z umazano „Sočo“! Grda nehvaležnost! Še večjo nehvaležnost ste izjavili vi dopisnik s podpisom „poslušalec“, ko ste zapisali v svoj dopis čudni stavek „Bojte se Boga, hudiča, dr. Tume in pa — Kozbanskega podžupana“! Kaj to pomeni, da ste v okvir „Boga“ in „kozbanskega podžupana“ postavili „hudiča in dr. Tuma“? Takega zaničevanja je pač zmožen le „poslušalec“, ki ima predolga uha. Groza!

S Krasa 4. maja. Solnce ogreva zemljo, ptice pojó, rožice cvetó, poveljuje krasoto majnika; narava izjavlja človeštvu na prsto in — zvabila je našega že priletnega liberalno-naprednjakega deželnega poslanca in posredovalca g. Mu... svetnika g. Koc. in dva druga naprednjaška stebra, da so se odpeljali dne 2. maja v Komen na „elite“-sestaneke kraških liberalnih naprednjakov, kjer izrečejo neomejeno zaupanje in zvestobo dr. Tumi in njegovemu pobratimu, da se dogovore glede prihodnjih deželno-zborskih volitev, da se pri komenskem Pepetu okrepečajo in zadobé novih moči za prihodnjo volilno borbo. Menda so tudi navdušeno titulirali duhovenstvo s farji, prave rodoljube s „farskimi podrepniki“ i. dr. ter povzdigovali svoja pašeta v deveto nebo, ter v kozarcu potapljali svojo „krščansko“ vero.

Žalostno, da bivajo na našem Krasu ljudje, kojim je vera devetnajsta briga pardón, naprednjaška stranka ima svojo „vero“, kajti ona povdarja, da uči pravo vero. Kedo bi se ne smejal — jokaj nad toliko slepoto!

Unetih liberalnih naprednjakov je na Krasu le pičlo število, ki so večinoma privandraci, vendar tvorijo nekako „silo“, nagovarjaje mladino za njihove nauke. Koliko sramotenja duhovnov in pačenja njih imen in listov prinaša Tumova klika v svojem organu „Soča“, a duhovenstvo večinoma mirno prenaša sramotenje, mesto da bi sodnijskim potom zahtevalo zadoščenja radi častikraje.

Dragi mi rojaki! Ogibajte se „liberalnih“ kraških „naprednjakov“ ter ravnajte po geslu: „Vse za vero, dom in cesarja“.

Kraševce.

Politični pregled.

Notranji politični položaj.

Položaj v državnem zboru je postal kakor bi človek sklepal iz dunajskih listov, vsaj navidezno zopet kritičen. Zastopniki planinskih dežel bi spravili investicijsko vladno predlogo ter z njo sklenjene razne železnice posebno pa drugo železniško zvezo s Trstom že v tem zasedanju radi pod streho; Čehi pa so izdali te dni neki komuniké, v katerem pravijo, da zahtevajo, naj se vprašanje gledé zgradbe kanalov istodobno reši v zbornici ter zadobi postavno veljavo kakor investicijska vladna predloga. Pa še več! Dr. Kaizel je iznašel še nekaj novega, ki pa ni neutemeljeno. On za-

hteva namreč, naj se pred zgradbo kanalov na Moravskem, Češkem in v Šleziji regulirajo tiste reke, katere bi potem vezali kanali. Izpolnenje teh zahtev stalo bi pa novih 200 milijonov kron. Nastane vprašanje: kje vzeti toliko denarja? Ker je pa potreba regulirati reke ne samo v zgorej navedenih treh kronovinah, marveč po vseh drugih zastopanih v državnem zboru, pravijo zastopniki teh kronovin: dobro, ako se dovoli, da se regulirajo reke na Moravskem, Češkem in v Šleziji, potem se mora dovoliti, da se taka uravnava izvrši tudi v drugih kronovinah. In zopet bi narastlo nekaj sto milijonov stroškov!

Ako bi hoteli torej Čehi v resnici vztrajati pri svojih zahtevah in bi, ako bi se jih ne hotelo zadovoljiti, se zopet vrnil k stari obstrukcijski taktiki, potem bi bilo v resnici še daleč do uresničenja naših nád glede druge železniške zveze s Trstom.

Mogoče in skoraj verjetno je pa, da se bodo dali Čehi zadovoljiti z manjšimi koncesijami ter da bodo jeklenkrat molčali, ako se napravi takozvani inonim le med zakonskim načrtom glede povišanja davščin na žganje, od katerega zakona bi imeli oni največ dobička in pa med investicijskimi predlogami.

„Slovanski centrum“, prepričan, da je dr. Šusteršičeva oseba čast popolnoma neomadeževana, je izrekel svojemu načelniku popolno zaupanje. Dr. Šusteršič si je pridržal uravnati svoje nadaljnje nastopanje zaradi izida znanega glasovanja po mitem preudarku. Dr. Tavčarjeva zveza z najhujšimi sovražniki našega naroda in države z namenom, da pobije svojega tovariša domačina, je izzvala obsodbo s strani vseh razsodnih rodoljubov, brez ozira na njihovo politično mišljenje.

Ministerska kriza na Nemškem rešena.

Finančnim ministrom je imenovan Reinbaben, ministrom za poljedelstvo plem. Podbielsky, ministrom za notranje stvari baron Hammerstein (okrajni predsednik v Metz) in ministrom za trgovino tajni trgovinski svetnik Möller. — Ravnatelj državnega poštnega urada Graetke je imenovan državnim tajnikom istega urada.

Domače in razne novice.

Častno občanstvo. Občinsko starašinstvo v Velikem dolu je v seji 20. apr. t. l. soglasno imenovalo vladnega svetnika g. dr. Petra Laharnarja, prejšnjega glavarja za sežanski okraj častnim občanom v priznanje njegove skrbi za blagor občine.

Ravno tako je imenovalo občinsko starašinstvo v Štanjelu g. Petra Laharnarja v seji dne 21. pr. m. svojim častnim občanom.

Smrtna kosa. Dne 6. t. m. je umrl na svojem posestvu na Bloški polici šrom slovenskih in hrvaških pokrajin poznani gospod Matija Modec, po domače „Matijče poliški“ v jako visoki starosti in previden s svetotajstvi za umirajoče. Pokojnik je bil jako premožen človek. N. p. v m!

Za „Šolski Dom“ so vplačali predsedništvu: Anton Batagelj v Vedrijanu 6 K; dr. Anton Gregorčič v Gorici za maj 10 K; „Narodna Tiskarna“ v Gorici za maj 20 K; Vekoslav Zajec, trgovec v Gorici, o priliki svoje poroke podaril 50 K; A. Kuštrin, trgovec v Gorici 2 K (toliko tudi podružnici sv. Cirila in Metoda kot udnino za leto 1900).

Našemu upravnistvu je došlo: Peter Krebelj, trafikant v Gorici, na mesto vena na krsto svojemu umrlemu tastu Matiji Modecu na Baški polici na Notranjskem, 10 K. — Presrečna hvala!

Dr. Tumov javni shod pri Rebku. O tem shodu nam je došlo danes vrlo zanimivo poročilo, katero pa moramo žal radi tega, ker nam je prekasno prišlo, odložiti za prihodnjo izdajo. Toliko zamoremo pa že danes opomniti, da ni ta shod za pičico premenil tóka Vipave, ki kakor se vsakdo lahko prepriča, še vedno v isti smeri kakor pred shodom teče proti Soči, čeravno jej je hotel dr. Tuma diktirati drugo smer.

Lokalne železnice v soški dolini.

— Železn. minister dr. Wittek je v četrtek 2. t. m. odgovarjal na interpelacijo dr. Gregorčiča in tovarišev glede lokalnih železnic med sv. Lucijo in Bovecem in sv. Lucijo in Idrijo tako-le:

V 28. seji gospodske zbornice od 26. sušca t. l. so poslanci poslanci dr. Gregorčič in tovariši stavili na me interpelacijo z vprašanjem, ako sem voljan vzeti v poštev zgradbo lokalne železnice z normalnim tirom od nameravane postaje bohinjske železnice pri sv. Luciji z ene strani v Idrijo na Kranjskem, z druge strani v Kobarid v Primorju s podaljškom skozi Bovec do Loga ter to

zadevajočo predlogo v kratkem predložiti državnemu zboru in istotako, ako sem voljan potrebno ukreniti, da se pri oddaji dela nameravane bohinjske železnice naloži podjetniku dolžnost, da bo sprejemal delavce iz posameznih okrajev, skoz katere pojde železnica, pod istimi pogoji to je: z isto dnino, kakor delavce od drugod?

Odgovarjajoč na to interpelacijo si štejem v čast visoki zbornici sporočiti sledeče:

Z ozirom na vprašanje zadevajoče lokalno železnico od sv. Lucije v Idriji se železniškemu ministerstvu niso predložile nikake temeljite poizvedbe. Vendar se da na podlagi tozadevnih krajevnih podatkov zatrdati, da bi ta črta zadela na tako velike tehnične ovire in bi bila zvezana s tako velikimi stroški, da se zgradba iste ne more resno v poštev jemati.

Ugodneje so razmere glede lokalne železnice od sv. Lucije do Kobarida oziroma do Bovca. Poizvedbe glede predložene železnice so pokazale, da je izpeljava te lokalne železnice, katere proga bi zadela skupaj s prvim delom predložene črte, izven vsakega dvoma.

S tehničnega stališča ni torej nobene zapreke, da se v slučaju zgradbe bohinjske železnice pozneje v interesu odprtja gorenje soške doline jemlje ozir na zgradbo lokalne železnice od sv. Lucije do Kobarida oziroma do Bovca. Radi tega se je že o predlogu glede gradnje bohinjske železnice in istotako pri projektovanju postaje sv. Lucija jemalo ozir na to, da te gradnje v slučaju gradnje omenjene lokalne železnice iste ne bodo ovirale. Na drugo stran pa mi je zopet pri najboljši volji nemogoče, že v bližnjem času zagotoviti kako zakonsko predlogo tičejoč se te železnice, ker mi manjka še vseh predpogojev od strani interesentov in dežele in je naposled tudi iz družih ozirov skoro nedopustno, da se v grofiji Goriški prične graditi še kako novo večjo železnico, dokler niso izdelane lokalna železnica od Gorice do Ajdovščine in pa bohinjska železnica.

Kar se tiče drugega vprašanja za upoštevanje domačih delavnih moči pri gradnji bohinjske železnice, opozarjam na tozadevna določila pogojev, ki veljajo za zgradbo državnih železnic in bodem poleg tega in sicer brez ozira na to, da nimam uplivati na vprašanje o delavskih mezdah, skrbel, da se pri oddaji gradnje te črte še posebno upliva na podjetnike v tem smislu, da se sprejema delavce iz prizadetih okrajev pod ne manj ugodnimi pogoji, kakor pa delavce iste kategorije iz vnanjih krajev.

Kdo je upoa epops? Naš narodni napredek je zavisen le od energičnega in doslednega postopanja našega razumnštva. Priprosto ljudstvo postane zavedno le, če bo imelo vzgledov v inteligenciji. Ali kako slabo razumevajo nekateri razumniki svojo narodno dolžnost! Evo izgleda! Čuli smo, da pošilja notar K. svoje stranke, ker sam ne sme zagovarjati na tribunalu, židu dru. Graziadiu Luzzattu, torej našemu največjemu narodnemu nasprotniku. Ali se to ne pravi v lastno skledo pljuvati? Ali je tak mož še narodnjak? Tako je „Soča“ pisala! Ko je pa nje lastnik in glavni urednik Gabršček sedel pred dnevi na zatožni klopi v Trstu, ga ni zagovarjal slovenski advokat — marveč g. dr. Graziadio Luzzatto! Gabršček si torej ni najel slovenskega zagovornika, ampak zatekel se je k laškemu advokatu! Kdo je „pljuval v lastno skledo“?

Procesija. K svetemu letu so priredili minulo nedeljo popoldne v Gorici procesijo, ki se je pomikala iz Placuta k sv. Ignaciju, od tam k sv. Roku in od sv. Roka v stolno cerkev. Udeležba je bila ogromna.

Mestne volitve. Dopolnilne volitve v mestno starišinstvo v Gorici se bodo vršile in sicer: za III. volilni razred dne 28. t. m., za II. dne 31. t. m. in za I. dne 3. junija t. l. Volilni akt se bode vršil v mestni dvorani v vrtnih ulicah in sicer vsak dan od 10. ure dop. do 1 ure pop. V vsakem volilnem razredu se bodo volili štirje mestni starišine, vseh skupaj torej dvanajst.

Cepljenje koz v goriškem mestu. — Mestni fizik dr. A. Luzzatto bo cepil koze letos in sicer vsak dan od 4.—6. ure popoldne v teh-le prostorih in v teh-le dneh: 7. in 11. maja v magistratnem poslopu v II. nadstropju; 14. maja v otroških vrteih na Goriščeku (via Torrente) in pri Soškem mostu; 18. maja v za slovensko mestno šolo namenjenem poslopu pod Turnom; 21. maja v ljudski deški mestni šoli pod Kostonjico; 25. maja v Rosenthalu in Stari gori; 28. maja v otroškem vrtu na cesti proti Soškemu mostu za otroke iz Placuta in od Režonerjev, 31. maja na Rojicah, 4. junija v otroškem vrtu pod Gradom; 7.

junija v šolskem poslopu dekliške mestne šole v ulici sv. Ivana; 14. junija v otroškem vrtu (deška mestna šola) v ulici Vogel; 25. junija v ljudski šoli v ulici Codelli; 28. junija v Stračicah v hiši št. 1; 2. julija v deški mestni šoli v prehodu Edling in 5. julija zopet v magistratnem poslopu v II. nadstropju.

Romarji v Lurd. V soboto se je peljal skozi Gorico 200 romarjev iz Budimpešte namenjenih v Lourdes na Francozskem.

Izpitni vsposobljenja. — Včeraj so se pričeli na tukajšnjem ženskem učiteljskem izobraževališču izpiti za učiteljsko vsposobljenje.

Namestnik Gunkelnov v hotelu „pri južnem kolodvoru“ je zdaj neki Richard Puhr.

Nesreča. Včeraj popoldne je padel učenec III. razreda tukajšne vadske Bučik s tretjega nadstropja g. Kuštrirrove hiše na Kornu na dvorišče in se je „jako hudo poškodoval“.

Nesreča. Dne 18. aprila je peljal iz Svinje pri Šmarjah voznik Anton Tavčar iz Vogelj pri Repentabru vino g. Štefanu s Tabra. — Pod Štanjelom, prav na gladki ravni cesti, je padel tako nesrečno pod voz, da mu je kolo zmasilo glavo in je na mestu mrtov ostal. Mož je vozil 23 let vino g. Štefanu s Tabra. Star je bil 71. let. Truplo so prepeljali na domače pokopališče. Bil je vseskozi poštenjak in trezen mož. N. v m. p.

Zidarska šola v Renčah. V nedeljo je bil na tej šoli slovesen sklep petega šolskega leta. Prišlo je v Renče, da počasti to slovesnost, tudi mnogo tujih odličnih udeležnikov. Mej temi smo videli deželnega šolskega nadzornika g. viteza Klodiča, vladnega svetnika Heskiga, g. ravnatelja ženskega izobraževališča v Gorici Križniča, g. prof. Plohna, domačega duhovnika in več drugih profesorjev in učiteljev iz bližnje okolice.

Dvorana se je kmalu napolnila in slovesnost je pričela malo pred 4. uro. Vlado je zastopal vladni svetnik gospod Heskij. Voditelj te šole g. nadučitelj Bajc je prečital šolsko letno poročilo, iz katerega smo izvedeli, da obstoji ta šola iz treh tečajev. Učencev je imela v preteklem letu 57 in sicer jih je bilo v prvem tečaju 18, v drugem 16 in v tretjem 23. Po starosti bilo jih je od 14—18. leta 49, od 18. naprej pa 8.

Učenci so bili izvzemši dveh vsi iz renške občine.

Obiskovali so prav redno in z veseljem šolo, se prav pridno učili in se tudi sploh jako lepo vedli.

V šoli so podučevali trije učitelji in sicer v vsakem razredu po 8 ur na teden.

Podpore je dobila ta šola letos in sicer: od vlade 1300 K, od deželnega odbora 800 K, od kupčijske zbornice 400 K, od okr. šolske sveta 60 K, in primanklje je krila renška občina. Po prečitanem tem poročilu je bilo obdarovanih 18 najpridnejših učencev; dobili so vsak po 2—8 K. Navzoči g. okrajni nadzornik Finžgar je pri tej priliki spregovoril par jako primernih besedij ter izrazil veselje nad prelepim napredkom te šole, pohvalil je pri tej priliki po vsej pravici gospoda voditelja te šole in druge učitelje, posebno pa g. prof. Gvazica, ki podučuje na tej šoli glavni predmet namreč risanje in ki je letos tudi začel v tretjem razredu res s prav dobrim uspehom podučevati tudi modeliranje.

Na koncu govora je pozval govornik vse navzoče, da zakličejo trikratni „Živio“ presvetilemu cesarju, kateremu pozivu so se vsi navdušeno odzvali ter h koncu zapeli cesarsko pesem.

Konečno je povabil g. voditelj udeležence te lepe slovesnosti, naj si ogledajo izložene izdelke učencev.

V okusno z zelenjem olepšani dvorani so bile razvešene po stenah in razložene po mizah risarije, ter po učencih modelirani izdelki predstavljajoči različne liste (ornamente), človeške in živalske glave, kakor tudi pojedini deli slopov. Razun tega so bile razložene na upogled knjižice obrtnega spisa in računstva. Vsi ti izdelki so pričla lepega napredka te prepotrebne šole.

Toliko večšaki kakor tudi navadno občinstvo je bilo z izdelki popolnoma zadovoljno.

Kakor so pripovedovali renški domačini, obrnila je ta velevažna šola že prav lepe sado: 3. Mladenci, ki so se n. pr. pred dvema leti šolali, imajo pri raznih stavbah prav lep zaslužek, boljši od od navadnih zidarjev. Upamo, da bode šola v bodoče vedno tako napredovala v blagor naše nadarjene mladine.

Pozebljene trte. — V vinogradih zapazujejo se še le zdaj posledice letošnje nenavadno hude zime. Iz večjih strani dežele nam dobajajo namreč poročila od strani vinogradnikov, da mnogo trt ni ozelenelo, posebno pa starih, ker so vsled hude zime pozeble.

Utonil je v Potočah na Vipavskem 58-letni gospodar Jožef Batagelj p. d. Bržok. Že več mesecev si je revež domišljal, da mu ni več mogoče živeti. V blaznosti je dne 30. aprila poiskal malo globočino v bližnjem potoku, ter se vanj vlegel.

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 10. do 30. aprila t. l. poslali prispevkov p. n. gospoda in korporacije: Upravištvo „Slov. Naroda“ 140/41 K, upravištvo „Mira“ v Celovcu 511 K, kapl. A. Šobat pri Sv. Barbari v Slov. goricah 3 K za pirhe, tvrdka Iv. Perdan od vžigalice 600 K, dr. Fr. Jankovič v Kozjem zbirko 24 K namesto nagrobnega venca + adj. Fr. Jagodieu, župnik Frid. Kukovič na Dobrni 20 K, nabranih ob poroki g. A. Karbe z gđe. A. Dovnikovo, župnik M. Ulčnik v Doliču 5 K, učiteljici J. Razlag in J. Vesnor v Ljutomeru 8 K namesto nagrobnega venca Zorici Šlamberger, nadinž. Fr. Žužek ob poroki Vide Lapajne v Krškem 8 K, bivši tamburaški klub v Št. Petru na Krasu izkupilo za godala 90 K, litijsko-šmartinske Slovenke dohodek veselice 400 K, (p. „Slov. Narodu“), župnik Iv. Sakser v Hotedršici 5 K, združene ženske podružnice ljubljanske dohodek veselice 1260/30 K, občina D. M. v Polju 10 K; posojilnice: v Zagorju ob Savi 20 K, v Idriji 100 K, v Radovljici 30 K, za ljubljansko okolico 80 (po „Slov. Narodu“), v Mengišu 10 K, za Loški potok, Drago in Travo 20 K, v Rajhenburgu 20 K; podružnici: ženska v Vel. Lašicah dohodek veselice 60 K, ženska za Trbovlje in okolico 167/22 K. — Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Nemški „Schulverein“ na Slovenskem. — Da Nemci še niso opustili nade, da se jim posreči zgraditi most do Adrije, o tem priča delovanje zloglasnega nemškega „Schulvereina“ v središču slovenske domovine, na Kranjskem. O tem delovanju priča poročilo na zadnjem običnem zboru tega društva, iz katerega je posneti, da to društvo deluje z očitno podporo pruske marke. Dobrodi tega društva od strani svojih kranjskih članov znašajo samo 1945 K, kar ne zadostuje niti za vzdrževanje jednega otroškega vrta. A to društvo zgradi poleg še jednega otroškega vrta v Ljubljani tudi jedno ljudsko šolo in jedno dekliško pripravnico in pa jedno ljudsko šolo v Domžalah. Poleg pruske marke daje podporo temu prusaškemu društvu tudi kranjska hranilnica, ki si je nabrala svoje milijone iz žepov slovenskega kmeta. „Schulverein“ ima očitno pomembni namen, kar njega kolovodje tudi neprikrito povdarjajo in radi tega je potrebno, da se Slovenci z vsemi silami postavimo v bran proti temu društvu.

Napredek celjskih Slovencev. Delavska stavbena družba „Lastni Dom“ v Celju je že kupila prostor za zidanje delavskih hiš in sicer v Gaberju v bližini Celja tik cinkove tovarne. Stavbišče, prej lastnina g. Kosem, meri 5199 štirjaskih sežnjev in potem se začno na istih še letos zidati slovenskim delavcem lastne domove. — Zares posnemanja vredno.

Italijansko divjaštvo v Zadru. Zaderski „Narodni list“ poroča o „ostudnih divjaštvih zaderskih irredentistov.“ — V petek 26. m. m. zvečer ob 10. uri navelo je kakih 200 italijanskih irredentistov, mej katerimi je bil velik del dijakov zaderske italijanske gimnazije, na hrvaško društvo „Sokol“ ter je s kamenjen pobijalo okna kričoč: „Abbasso il Sokol!“ for le cahre de negri, for in porchi!“ Značilno za zaderske razmere je pač to, da se redarstvo ves čas ni prikazalo na ulico ter da je šele v mestu garnizujoče vojaštvo razgnalo razsajaje.

O advokatskem tarifu. Vlada namerava predložiti poslanski zbornici zakonski načrt o novem odvetniškem tarifu. Ta namera in ta novi zakonski načrt je pa odvetnike strašno razburil, ker stavlja baje v nevarnost njih materijalne interese. Zaradi tega so začeli odvetniki proti tej vladni nakani demonstrirati. Tako so n. pr. dunajski odvetniki priredili demonstracijo s tem, da so vsi člani odvetniške zbornice položili svoje mandate in jednako tudi člani izpitne komisije, radi česar se ne morejo vršiti nobeni odvetniški izpiti.

Narodno gospodarstvo.

Dobra gospodinja.

Bodi čista!

Rekli smo, da je snaga pol blaga, a sedaj pravimo, da je snaga pol zdravja. Te zlate besede bi hotel, da si ntisneš, mila slovenska mati, globoko v srce. Ti mati, praviš, da ljubiš svoje dete? Verujem ti, toda šele tedaj, ako najdeš čiste in snažne tvoje otroke. Ono nedolžno dete ni v stanu, dopovedati ti, koliko

trpi, kadar leži v mokri zibelki, ampak ti kot razumna in skrbna mati, moraš to vedeti. Če pa ne veš, poskusi sama enkrat počivati v takem položaju in kmalu uvidiš, kako je to sitno in mučno. In naj bi bile tvoje oči še tako težke in senci trudne, ne zatisneš trepalnic, temveč željno boš pričakovala, da zasije zora, samo da se oprostiš tako neznoznega položaja.

Otroci, ki morajo radi zanikernosti svojih mater spavati v takih nesnažnih zibelkah, večinoma trpe po raznih boleznih na koži, želodcu, v prsih in v grlu. Ohrani torej svoje dete vedno snažno in prepričaj se, da ne bode toliko noči pre jokalo, pa tudi ti sama boš mirneje uživala nočni počitek S popolno pravico moramo trditi, da se polovica otrok preseli v večni počitek ravno vsled zanikernosti svojih mater.

Ako imaš torej kaj vesti in ti je ljuba milost Božja, ki ti je zaupala vzgojo nedolžnega deteta, ohrani je čisto. Saj za to ni treba družega, nego vode, vode pa je dosti povsodi.

Ker se mala deca večkrat onesnaži, zato moraš skrbeti, da jo očistiš vsakokrat sproti. Dobro si zapomni besedo „vsakikrat“, to se pravi tudi po noči. Res je, da je nočni počitek slaček ali pretrgaj ga v pravem času, da bo moglo tudi tvoje dete mirno spati. Kakor hitro opaziš, da so plenice mokre, takoj jih premeni ter oplakni. Zakaj če tega ne storiš, zajeda sol, ki se nahaja v mokroti, otroku v kožo, ter mu jo okuži s pekočo srbečico. Človeška koža pa ima neizmerno veliko drobno luknjic ali por, skozi katere stara kri brez prestanka uhaja iz našega telesa.

To se ti zdi neverjetno, no kmalu se prepričaj o tem. Da mora stara, obrabljena kri uhajati iz našega telesa, se vidi že iz tega: Ko bi ne bilo to tako, kje bi bilo toliko krvi v našem telesu, kolikor se je napravi iz jedi in pijače? Da, ona stara kri mora iti iz našega telesa, to je tako jasno, ker, kakor ko bilo staro listje na stebelu samo na poti mlademu zelenju, tako bi bila tudi stara kri novej v našem telesu. Ako pa stara kri najde vrata, skozi katera bi morala iziti, zaprta, t. j. ako je koža zamazana in pore zamašene, tedaj ne najde pota, po katerem bi uhajala in tu imaš gotovo bolezen. Zato ne varčuj z vodo! Oplakni vsako moko plenico in skoplji pogosto svoje dete v mlačni vodi. Od začetka ga lahko skoplješ vsak dan, pozneje pa vsak teden enkrat. Tudi snažno dete skoplji vsakih štirinajst dni, ona pa, ki že hodijo, vsak mesec, samo pazi, da storiš to v lepem vremenu, da se ne prehladi. Otroci naglo rastejo, mnogo hitreje nego odrasli ljudje. Ravno zato pa morajo biti pore na koži vedno odprte, da lahko odhaja stara kri.

Da je snažnost in čistota pol veselja v hiši, to je zamogla opažati že vsaka mati sama. Le poglej, kako z veseljem je tvoj mož iz čiste posode, s čisto žlico; a še bolje mu dene okrepčilo, ako sedi poleg njega za mizo lično opravljena žena. Naj bode tudi samo krompir ali karkoli, vse mu gre v slast. In kako lepo je, kadar na večer otroci vsi čisti, da se kar leskečejo, hite nasproti svojemu očetu, vračajočemu se s polja; oče take otroke poljubljuje, jih obdaruje s cvetjem ali kakim sadjem, dviga jih v zrak, a oni veselja vičejo, in taki sladki vsikli radostno odmevajo v srcu očeta in matere.

Sedaj pa si oglej drugo sliko! Hišna gospodinja vsa zamazana in razkušana, postavi skledo na mizo, a na skledi se poznajo odtiski vseh prstov. Kadar vzame mož žlico v roko, a na njej se drže še ostanki sinočne večerje, — v jedi najde to in ono, tedaj vrže žlico od sebe, jezno zakolne in oddide od doma v krčmo večerjat.

Evo ti pri hiši nemira in nesloge! In kdo je temu kriv? Nesnažnost. Tvoja dolžnost, o žena, je torej skrbeti, da se Božji darovi uživajo z veseljem in zadovoljnim srcem, ne pa s kletvijo in rotnjem. Tu imaš torej, draga žena, nekoliko črtic, kako ti je skrbeti in ljubiti snažnost, ker ona je pol premoženja in zdravja v hiši. Sedaj ti hočem govoriti, kako skrbti za hišni red.

Skrbi za red v hiši.

Red mora biti v hiši! Red tako v ozir kraja, kakor v ozir časa. Ako je „snaga pol blaga“, smemo reči, da je red pol opravila. Zato po pravici pravi neki učenik: Ohrani red in red bo ohranil tebe.

Z ozirom na kraj si zapomni zlate besede: „Vsaka reč na svojem mestu.“ Na pr. noži, žlice, vilice, srpi, kose itd. morajo imeti svoj predel v hiši, da za časa potrebe ni treba prebrskati cele hiše in tratiti čas, ker čas je zlato.

Kot dobra gospodinja moraš vže zvečer premisliti, kaj boš počela jutri.

Dobro je, da to že pri večerji omeniš, ter da se o tem nekoliko razpravlja. Več oči več vidi. Dobra služkinja morebiti še bolje nasvetuje, zato treba tudi njo poslušati.

Dan mora biti razdeljen na ure, in vsaka ura naj ima svoj opravke. Tako mora vsa družina ob določeni uri na noge, k obedu, k počitku. Delavec pri težkem delu željno pričakuje zaslužene hrane, zato glej, da mu prineseš jed raje malo preje nego prepozno, ker sicer se ga loti nejevolja, da ne dela več tako z veseljem.

Sploh moraš strogo paziti na red. Dostikrat se sporečeta mož in žena ker se je sol raztresla po tleh, a še več prepirov nastane, ako soli ni včasih na mizi. Koliko nepotrebnih besedij se je vže izreklo, ko je mož zahteval snažna obuvala, a služkinja je začela šele blato brisati raz nje. Red v hiši ti bodi sveta stvar!

Loterijske številke.

4. maja.
Linc 58 46 65 90 76
Trst 30 43 26 90 27

Št. 530.

Razpis dražbe.

Pisoče naznanja s tem, da razpisuje tukajšnji cerkveno-skladovni odsek zmanjševalno dražbo zgradbe novega župnišča v Opatjemselu.

Sklicna cena je 15023 K 46 v. Načrt, stroškovnik in gradbeni pogoji so razgrnjeni na ogled v občinski pisarnici ob uradnih urah.

Dražilo se bode dne 28. maja t. l. od 10.—12. ure dopoldne tukaj.

Udeležnikom dražbe položiti je pred začetkom te 5 od sto varščine.

Županstvo v Opatjemselu,
dne 2. maja 1901.

Zupan:
Marušič.

Br. 522.

Razpis dražbe.

C. kr. okrajni šolski svet v Gorici razpisuje zmanjševalno dražbo za zgradbo novega poslopja za dvozredno ljudsko šolo v Vrtojbi.

Sklicna cena je 24.700 kron.

Načrti, prevdarki in gradbeni pogoji so razgrnjeni na ogled v uradu c. kr. okrajnega šolskega sveta v uradnih urah.

Sprejemajo se le pismene ponudbe, katerim treba priložiti 5-odstotno varščino.

Rok za vlaganje ponudb poteče dne 15. maja t. l. ob 12. uri opoldne.

C. kr. okrajni šolski svet
v Gorici, 25. aprila 1901.

Predsednik:
BOSIZIO.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 **GORICA** Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,



briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštna.

Anton Fon,

klobučar n gostlničar,

Semeniška ulica št. 6,

ima bogato zalogo raznovrstnih

klobukov

ter toči v svoji krčmi

pristna domača vina

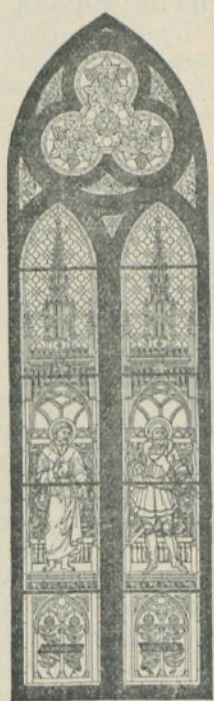
in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

Zavod za slikanje na steklu

Edvard Stuhl,
Gradec, Ungergasse št. 3.

izdeluje

slikana okna za cerkve in hiše v raznih slogih.



Podpisani si šteje v prijetno dolžnost, s tem firmo za slikana okna g. Edv. Stuhl iz Grada v vsakem oziru priporočiti. V tukajšnji novi cerkvi je imenovani gosp. Stuhl priskrbel vsa barvana okna v splošno zadovoljnost in zelo po primerni ceni.

Kuracijski urad v Št. Andrežu pri Gorici
dne 19. decembra 1900.

Jos. Kosovel,
kural.

Videlo in potrdilo!

Občinsko županstvo
Št. Andrež,
dne 19. decembra 1900.

Andr. Lutman,
župan.

Ed. Stuhl.

Takih priznavanj imam prečastiti duhovščini na razpolago še dokaj.
Uljudno se priporočam

Pravim

naravskim dalmatinskim vinom oskrbljuje pojedine obitelji

Juraj Gamulin

Jelsa (otok Hvar)

Dalmacija.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Peter Drašček,

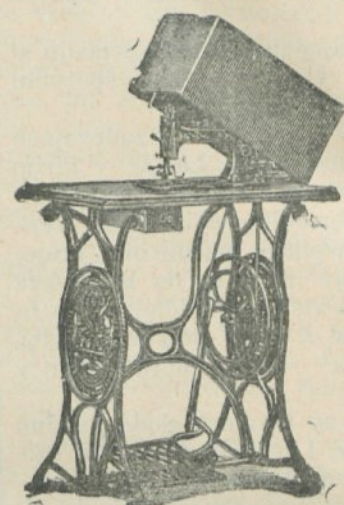
trgovec jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev v Gorici,
Stolna ulica št. 2.



Prodaja stroje tudi na teden-ske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

Odlikovana kleparska delavnica

Artur Makutz

v Gorici

Ozka ulica št. 1. — Via Stretta št. 1.



Priporoča iz lastne zaloge izvrstne in trpežne škropilnice proti peronospori,

(prenovljene po Vermorelovi sestavi). Baker je trd in svetel. Zaliske (valvole) se more lahko premeniti. — Škropilnica je sestavljena priprosto in tako, da škropi lahko na tri načine po volji škropilca.

Cena je zelo nizka.

Sprejemlje v popravo in v prenovljenje škropilnice raznih sistemov in postreže v popolno zadovoljnost stranke.



Priporoča tudi stroje za šveplanje sodov iz cinkanega železa, pripravo za obvarovanje vina pred plesnobo in cikanjem pri točenju iz soda (kan), mehove za žveplanje grozdja raznih sistemov, cevi iz gume za vsakovrstne škropilnice. — Sprejema vsa v kleparsko obrt spadajoča dela, postavlja strelovode itd. itd.

„NARODNA TISKARNA“

v Gorici — ulica Vetturini šte. 9 — v Gorici

Preskrbljena je z povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem.

Izdeluje vsa dela v najkrajšem času

po tako nizkih cenah, da se ne boji nikake konkurence.

Tiska brošure, diplome, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, vabila na karton in na papir, posetnice razne velikosti in oblike z zavitki, zaročnice in poročnice v elegantnih ter osmrtnice v velikih in manjših oblikah.

„Narodna tiskarna“ tiska

„GORICO“ in „Primorski List“

„GORICA“

izhaja dvakrat na teden v dveh izdajah, ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 krone

„Primorski List“

izhaja vsak četrtek in stane celoletno 4 K polletno 2 K, za manj premožne celo leto 3 K.

„Narodna tiskarna“ ima v zalogi vse tiskovine

Tiskovine za duhovnije, županstva in dr. urade na močnem papirju.

Pismena naročila tiskovin se izvrše z obratno pošto; vsa druga v najkrajšem času.